

Proposta de sistema de democràcia participativa per a Catalunya

La Marxa Som – Catalunya Democràcia Plena

Origen d'aquesta proposta

Aquesta proposta no és una idea sense fonaments pràctics, sinó el fruit de moltes pràctiques i propostes innovadores que s'han provat a la pràctica a molts municipis i territoris del món i que es va debatre a diferents nivells territorials a tot el país durant l'estiu de 2016 per prop de 1.500 persones i múltiples entitats i ajuntaments, posant en pràctica el mateix sistema que es proposa.

La democràcia participativa és de les coses més complexes i difícils de reeixir que es poden plantejar en una societat: caldria ser molt rigorosos amb el fet de si una proposta es fonamenta en experiències reals o no a l'hora de donar per bona o de rebutjar-la.

La proposta que aquí resumim és el fruit de la gran pràctica de democràcia participativa que van dur a terme durant 50 dies les 4 columnes de caminants de **LA MARXA SOM** que van recórrer totes les comarques del Principat de Catalunya.

Es van realitzar més de **150 assemblees locals a la pràctica totalitat de comarques**.

El model plantejat no fou arbitrari; partia de nombroses experiències d'aquí i d'arreu del món, entre d'altres:

- Experiències realitzades a altres continents com els pressupostos participatius de **Porto Alegre** (Brasil), agendes 21, models referendaris com el **suís**, exemples de processos constituents com els de **Dinamarca** o **Xile**, etc.
- Els 3 anys d'experiències de **l'arbre d'assemblees populars dels Països Catalans**, moviment iniciat l'1 de gener de l'any 2000 per Lluís Maria Xirinacs, i que va comportar desenes d'exercicis pràctics autogestionats.
- Experiències profundes municipals com els casos dels **municipis de Sitges** (2000-2003) i **Cardedeu** (2000-2003), en els que centenars de llars dels diferents barris de cada municipi van decidir per consens sobre temàtiques com el Pla d'Urbanisme, el Pla de Mobilitat, Pla d'Excel·lència Turística, realització d'un programa de prioritats municipals elaborat pel poble i presentat als partits, un programa per al país o la constitució europea.

Tots aquests casos van conformar les propostes de partida i les preguntes obertes de la fase informativa duta a terme durant **La Marxa Som**.

Aquest document recull la proposta de democràcia participativa consensuada per les 150 assemblees realitzades durant la Marxa i pels centenars d'entitats i ajuntaments adherits.

Conceptes clau

Hi ha una diferència substancial entre els següents conceptes, que es tendeixen a confondre:

I- DIFERÈNCIA ENTRE ESTRUCTURA ORGANITZATIVA I METODOLOGIA:

- **L'Estructura organitzativa** de la participació no es pot considerar metodologia, sinó que fa referència a com s'estructura el "subjecte col·lectiu" del poble. Aquesta organicitat és prèvia i de rang superior a la metodologia: hi és o no hi és. Si no hi és, vol dir que només hi ha metodologia, normalment controlada per uns o altres.
- **La metodologia** d'un sistema participatiu l'entendem com els procediments i tècniques de funcionament de la participació.

II- APODERAMENT

- **Apoderament:** L'estructura organitzativa de la ciutadania és sinònim d'apoderament, que vol dir capacitat d'autoorganització, de decidir, de garantir els requisits democràtics, la participació de tothom, la gestió i control de tot el procés per part de la mateixa ciutadania des de l'inici fins el final, des dels barris fins a nivells territorials diferents i fins la transmissió i seguiment dels resultats a qui correspongui.

III- DIFERÈNCIA ENTRE PARTICIPACIÓ I DEMOCRÀCIA PARTICIPATIVA

- **Participació ciutadana** no és sinònim de **democràcia participativa**. Mentre que la primera fa referència a tècniques parcials i força dirigides de participació, la segona planteja un sistema de presa de decisions de tota una societat, garantint el principi d'universalitat (que potencialment tothom hi pot participar amb garanties qualitatives).

En les assemblees es plantejava justament **el model de democràcia que volem** per a Catalunya, a fi que sigui inclòs en el nou marc constituent del país.

Entitats participants i adherides a aquesta proposta de democràcia participativa

Tot seguit s'enumeren les entitats i ajuntaments que es van adherir a la iniciativa, al manifest i als resultats obtinguts, a més dels milers de participants, adherits i simpatitzants amb la iniciativa.

LLISTAT D'ENTITATS PARTICIPANTS O ADHERIDES PER COLUMNES:

ENTITATS DE LA COLUMNA DE LLEVANT

RIUS DE LLIBERTAT
CLUB D'ESQUÍ BERGUEDÀ
ÒMNIUM BERGUEDÀ
PROCÉS CONSTITUENT BERGUEDÀ
AJIB
ANC BERGA
BANC DEL TEMPS
BERGUEDANA DE FOLCK
CASAL PANXO,
CASTELLERS DE BERGA
PENYA BOLETARIRE
TOCDEFOLCK
A.E. LILLET
CLUB EXCURSIONISTA RIPOLL
ANC OLOT
ANC SANTA PAU
ANC BANYOLES
ANC FIGUERES
SOM JOVES
GEES
LA CATE
CAL-FIGUERES
ANC L'ARMENTERA
ANC L'ESCALA
ANC LLADÓ
ANC SANT PERE PESCADOR
ANC TORROELLA DE FLUVIÀ
ÒMNIUM ALT EMPORDÀ
ANC BAIX EMPORDÀ
CASAL ROIG
JERC LA BISBAL
ANC AIGUAVIVA
ANC GIRONA
FUNDACIÓ LLIBRERIA LES VOLTES
EL FORN
L'ADAC
CASAL 24 DE JUNY
ANC GIRONÈS
ÒMNIUM GIRONÈS
ANC ARBÚCIES
ANC VILOBÍ D'ONYAR
ATENEU LA SEGA
ANC SANTA COLOMA DE FARNERS
ÒMNIUM LA SELVA
ANC RODA DE TER
ANC VIC
ÒMNIUM OSONA

PROCÉS CONSTITUENT OSONA
ANC VILADRAU
ANC LA GARRIGA
ASSEMBLEA DE JOVES LA BORDALLA
OMNIUM CARDEDEU
CARDEDEU VITAL
COL·LECTIU DE MUSICS
TARAMBANA
FES UN PLEC
ASSOCIACIÓ CULTURAL SANT ESTEVE DE
PALAUTORDERA
ANC CAMPINS
ANC VALLGORGUINA
ANC ARENYS DE MAR
ANC MARESME
ÒMNIUM MARESME
ANC MOIANÈS

ENTITATS DE LA COLUMNA METROPOLITANA

PARLAMENT CIUTADÀ
ANC ESQUERRA DE L'EIXAMPLE
ANC HORTA-GUINARDÓ
ÒMNIUM HORTA-GUINARDÓ
PROCÉS CONSTITUENT EIXAMPLE
PROCÉS CONSTITUENT HORTA-GUINARDÓ
ANC ESPLUGUES DE LLOBREGAT
GRUP INDEPENDENTS DE COLLBATÓ
CAL ESPLUGUES
ESPLUGA VIVA
ANC MOLINS DE REI
ÒMNIUM MOLINS DE REI
TRÀFECS CAMINA
PARR`QUIA SANT MIQUEL ARCÀNGEL
CEM MOLINS DE REI
AGRUPAMENT ESCOLTA JAUME VICENS
VIVES
AGRUPACIÓ FOLKLÒRICA MOLINS DE REI
ÒMNIUM CULTURAL BAIX LLOBREGAT
AGROQUÍMICA OLLÉ
PROCÉS CONSTITUENT SANT CUGAT
BRUIXES DEL NORD SABADELL
ÒMNIUM CULTURAL SABADELL
UES SABADELL
PARLAMENT CIUTADÀ
PLATAFORMA PER LA LLENGUA
PROCÉS CONSTITUENT SABADELL
ANC SABADELL
UN ALTRE MÓN ÉS POSSIBLE
UNIVERSITAT POPULAR DE SABADELL

PROCÉS CONSTITUENT TERRASSA
ANC TERRASSA
ANC VILADECALLS
ANC OLESA
CAL OLESA

ENTITATS DE LA COLUMNA DE PONENT

ANC CERDANYA
ATENEU POPULAR DE L'ALT URGELL
ÒMNIUM ALT URGELL
RAFTING PARC LA SEU D'URGELL
ANC PALLARS SOBIRÀ
ENTREPOBLES LA POBLA DE SEGUR
ANC BALAGUER
PROCÉS CONSTITUENT LLEIDA
ATENEU POPULAR DE PONENT
ANC LLEIDA
ÒMNIUM CULTURAL LLEIDA
AGRUPAMENT ESCOLTA ALOSA
MAREA GROGA DE LLEIDA
GRUP CULTURAL GARRIGUES
CASTELLERS DE LLEIDA
FUNDACIÓ ORFEÓ LLEIDATÀ
CERCLE DE BELLES ARTS DE LLEIDA
ASSOCIACIÓ ARTS DE PONENT
MAREA BLANCA DE PONENT I PIRINEUS
ANC CORBINS
ANC PLA D'URGELL
ATENEU POPULAR PLANA D'URGELL
CASAL POPULAR L'ARREU DE
MOLLERUSSA
ATENEU POPULAR GARRIGUENC
AGENTA – AGRUPACIÓ D'ENTITATS DE
TÀRREGA
ANC ANGLÉSOLA
ASSOCIACIÓ EXCURSIONISTA DE L'URGELL
CASAL POPULAR EL ROSTOLL DE TÀRREGA
CLUB NATACIÓ TÀRREGA
LO BAR DE LES PISCINES DE TÀRREGA
MUSEU FÀBRICA J. TREPAT DE TÀRREGA
ANC TÀRREGA
CENTRE EXCURSIONISTA DE LA SEGARRA
CENTRE EXCURSIONISTA GUISSONENC
BRANCA DE TRUCS DE L'AGRUPAMENT
ESCOLTA I GUIA COLL DE LES SAVINES DE
CERVERA
DIABLES CARRANQUERS DE CERVERA
ANC SEGARRA
MUSEU COMARCAL DE CERVERA
ANC SOLSONA
ÒMNIUM SOLSONÈS
ANC BAGES
CENTRE EXCURSIONISTA DEL BAGES
ÒMNIUM BAGES

ENTITATS DE LA COLUMNA SUD

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ
ANC SANT CARLES DE LA RÀPITA
ANC ULLDECONA
CEM LA CAMETA COIXA
AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA LA PICOSSA
DE MÓRA D'EBRE

ANC CORNUDELLA
ANC LA MORERA DE MONTSANT
CASAL CARRASCLET DE FALSET
ANC PRIORAT
ANC PRADES
ELS BIRIMBINS
ANC ALTAFULLA
ANC DE CREIXELL
AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA
L'ESPARDENYA VILALLONGA DEL CAMP
ANC DE LA CANONJA
ANC DE TARRAGONA, COLLA JOVE DELS
XIUQUETS DE TARRAGONA, SONAGRALLA
ANC DE TORREDEMBARRA
ÒMNIUM TARRAGONÈS
SÚMATE TARRAGONÈS
ANC DEL VENDRELL, CENTRE
EXCURSIONISTA LA LIRA
ASSOCIACIÓ CAN PISTRAUS DE VILANOVA I
LA GELTRÚ, CENTRE EXCURSIONISTA LA
TALAIA DE VILANOVA I LA GESTRÚ
ATENEU POPULAR DE SITGES
ÒMNIUM GARRAF
EL TRILL – ASSOCIACIÓ CULTURAL DEL
TERME D'ARGENÇOLA

AJUNTAMENTS I CONSELLS COMARCALS

AJUNTAMENT CORNUDELLA DE MONTSANT
AJUNTAMENT D'AIGUAVIVA
AJUNTAMENT D'ALTAFULLA
AJUNTAMENT D'ARSÈGUEL
AJUNTAMENT D'IGUALADA
AJUNTAMENT D'OLOT
AJUNTAMENT D'OS DE BALAGUER
AJUNTAMENT D'AIGUAFREDA
AJUNTAMENT DE BALAGUER
AJUNTAMENT DE BELL-LLOC D'URGELL
AJUNTAMENT DE BREDÀ
AJUNTAMENT DE CALLEDENES
AJUNTAMENT DE CALLÚS
AJUNTAMENT DE CAMPINS
AJUNTAMENT DE CARDEDEU
AJUNTAMENT DE CARDONA
AJUNTAMENT DE CERDANYOLA DEL
VALLÈS
AJUNTAMENT DE CERVERA
AJUNTAMENT DE CORBINS
AJUNTAMENT DE CORNUDELLA DE
MONTSANT
AJUNTAMENT DE CREIXELL
AJUNTAMENT DE FIGUEROLA DEL CAMP
AJUNTAMENT DE FOLGUEROLES
AJUNTAMENT DE GANDESA
AJUNTAMENT DE GER
AJUNTAMENT DE GUALBA
AJUNTAMENT DE GUISSONA
AJUNTAMENT DE LA SEU D'URGELL
AJUNTAMENT DE LA VALL DE BIANYA
AJUNTAMENT DE LES AVELLANES
AJUNTAMENT DE LES BORGES BLANQUES
AJUNTAMENT DE LLADÓ
AJUNTAMENT DE LLAVORSÍ

AJUNTAMENT DE LLOBERA
AJUNTAMENT DE MARTINET
AJUNTAMENT DE MATARÓ
AJUNTAMENT DE MEDIONA
AJUNTAMENT DE MIERES
AJUNTAMENT DE MIRAVET
AJUNTAMENT DE MOLINS DE REI
AJUNTAMENT DE MONTFERRER I
CASTELLBÒ
AJUNTAMENT DE MÓRA D'EBRE
AJUNTAMENT DE PRADES
AJUNTAMENT DE PREMIÀ DE DALT
AJUNTAMENT DE PUIGCERDÀ
AJUNTAMENT DE RIPOLL
AJUNTAMENT DE SABADELL
AJUNTAMENT DE SANT ESTEVE DE
PALAUTORDERA
AJUNTAMENT DE SANT PAU DE SEGÚRIES
AJUNTAMENT DE SANTA PAU
AJUNTAMENT DE SITGES
AJUNTAMENT DE SOLSONA
AJUNTAMENT DE SUSQUEDA
AJUNTAMENT DE TÀRREGA
AJUNTAMENT DE TERRASSA
AJUNTAMENT DE TORÀ
AJUNTAMENT DE TORREDEMBARRA
AJUNTAMENT DE VALLGORGUINA
AJUNTAMENT DE VIC
AJUNTAMENT DE VILADRAU
AJUNTAMENT DE VILALLONGA DEL CAMP
AJUNTAMENT DE VILANOVA
AJUNTAMENT DE VILOBÍ D'ONYAR
AJUNTAMENT D'EL MOLAR
AJUNTAMENT D'EL PALAU D'ANGLESOLA
AJUNTAMENT DEL PERELLÓ
AJUNTAMENT D'EL POAL
AJUNTAMENT D'ELS OMELLONS
AJUNTAMENT D'OLOT
AJUNTAMENT EL MOLAR
AJUNTAMENT FALSET
AJUNTAMENT LA MORERA DE MONTSANT
CONSELL COMARCAL DEL MONTSIÀ
CONSELL COMARCAL DEL PRIORAT
CONSELL COMARCAL DEL SOLSONÈS
EMD VALLDORÈIX
PAERIA DE CERVERA

AGRAÏMENTS:

[Jaume Enrich](#), disseny i adaptació del logotip.
[Odisean](#), assessorament i suport informàtic.
[Atzar films](#), disseny i realització del video
promocional

ARTISTES COL·LABORADORS:

[Jordi Castells i Planas](#) (Cardedeu): Arca de
Llevant
[Alba Casanovas](#) (Creixell): Arca Sud
[Alba Cuñé](#) (Cervera), Agnès Pla (Guissona),
Miquel Planes (Sant Ramon): Arca de Ponent
Mireia Sànchez (Barcelona): Arca Metropolitana

Fonaments de la proposta

El manifest que es va treballar, complementar i aprovar al llarg de tota La Marxa Som es fonamenta en 7 punts:

1. **Creant nous espais d'informació, deliberació i decisió col·lectius** vinculants, recollits com a element central en la constitució i en les lleis, que donin lloc a iniciatives legislatives o d'altre tipus.
2. Basant-nos en una nova cultura de decisió democràtica fonamentada en els valors del **diàleg i el consens** com a sistema preferent de decisió.
3. **Creant espais de trobada de proximitat** als pobles i barris, d'escala i dimensió humana, amb petits grups que permetin el diàleg de tothom i **connectats per portaveus** lliurement escollits pels seus membres.
4. **Estimulant activament la participació ciutadana** al mateix nivell que la participació electoral, amb els mitjans i canals públics disponibles, així com la difusió de la informació plural i de qualitat i sistemes de participació i d'informació amens i creatius.
5. **Creant òrgans populars de seguiment** i comunicació amb els organismes oficials.
6. **Complementant els processos de decisió deliberatius amb referèndums** de decisió simple i directa quan sigui adient, i amb eines d'informació i decisió telemàtiques o d'altre tipus.
7. Unint, en cas necessari, la **força col·lectiva no violenta** per fer respectar la voluntat expressada pel poble.

No hi ha major revolució social que prendre la paraula com a poble per decidir.

Un sistema de decisió més participatiu, complementàriament als actuals sistemes parlamentaris delegatius, suposa una major consciència i implicació de tothom gràcies a l'exercici permanent de la sobirania popular.

És aquesta creixent participació col·lectiva la garantia i la clau que ens pot permetre tractar i resoldre gradualment entre tots els diferents temes i reptes de la nostra societat: els models energètic, econòmic, de salut, d'educació, de cooperació, etc.

Proposta d'estructura democràtica ciutadana per a una plena sobirania popular

La proposta es basa en dos elements altament innovadors per a una democràcia:

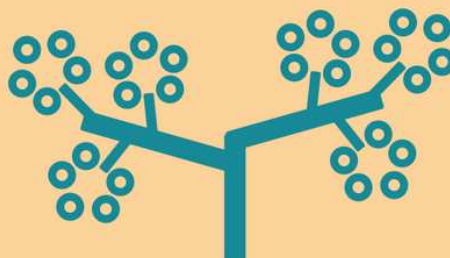
- 1) **crear espais deliberatius de proximitat autoorganitzats** (és a dir, amb petits grups connectats per portaveus des del barri fins el país)
- 2) **i establir referèndums vinculants a iniciativa tant política com popular:**

● LA PROPOSTA PER AL PROCÉS CONSTITUENT CATALÀ

Incloure en la Constitució Catalana una **DEMOCRÀCIA PARTICIPATIVA** =

Referèndums
vinculants

petites assemblees
locals connectades
per portaveus

És un sistema àgil i funcional, com demostren experiències d'arreu (Suïssa, Brasil, Dinamarca, Catalunya,...)

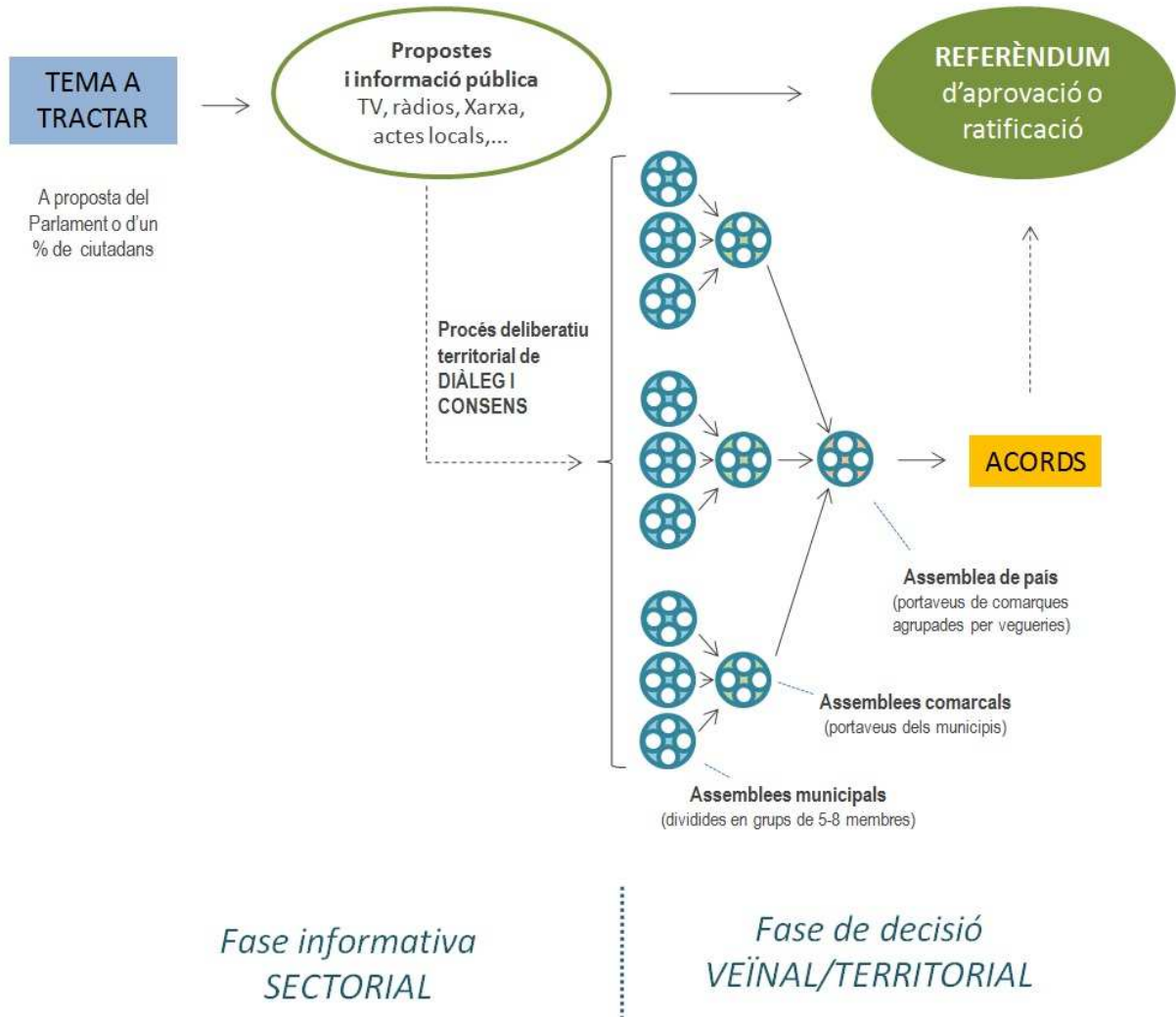
Fem nos responsables del nostre futur!

El sistema resultant és l'únic que s'ha trobat que, després d'analitzar els diferents factors, compleix **els 5 requisits d'una democràcia plena:**

- 1) **Universalitat:** tothom hi pot participar de forma no massificada ni manipulable.
- 2) **Independència:** els ciutadans controlen tot el procés de l'inici al final, sense dependre de partits, de grups de poder, de grans entitats, de pressupostos o de tècnics.
- 3) **Informació plural i de qualitat:** preparada per tots els entesos i afectats per cada temàtica ("taules sectorials")
- 4) **Donar opció al diàleg i el consens** prioritàriament al vot.
- 5) **Possibilitat de referèndum universal** (sigui al final de cada procés deliberatiu o bé directament, segons es consideri en cada cas).

Estructura de democràcia participativa per l'apoderament ciutadà proposada per les persones, entitats i ajuntaments signants de La Marxa Som

En base als 5 principis anteriors resulta l'estructura participativa següent:

Com crear a iniciativa ciutadana aquesta estructura de democràcia participativa?

Tots els ciutadans són cridats i tindran espais de participació de proximitat per **PARTICIPAR COM A VEÏNES I VEÏNS** en els diferents cicles temàtics a les petites assemblees que es realitzin a cada col·legi electoral o centre, així com als referèndums que es convoquin.

Els **espais deliberatius** normalment suposen participacions inferiors als referèndums, però són imprescindibles per la creació de consciència pública i per generar l'estructura d'apoderament.

Qualsevol ciutadà pot **col·laborar en la creació d'aquests espais de democràcia participativa** de diverses maneres:

- ✓ **Formant part de NUCLIS LOCALS** que organitzin i dinamitzin els espais de diàleg ciutadà.
- ✓ **Formant part dels EQUIPS TÈCNICS** que prepararan el procés (comunicació, web i noves tecnologies, sistemes de participació ciutadana, etc.) que prepararan el procés a nivell tècnic.
- ✓ **Formant part de les TAULES SECTORIALS** que prepararan la informació i propostes sobre cada temàtica.

Temàtiques a tractar

Aquesta estructura participativa permet tractar qualsevol temàtica i de qualsevol escala territorial.

També les temàtiques d'un procés constituent, a mode d'exemple: exercici de sobirania i definició de model de democràcia participativa, d'energia, d'habitatge, de salut, d'ensenyament, de sistema electoral i càrrecs electes, dels poders de l'estat, d'economia, de banca i moneda, de defensa, d'igualtat, etc.

Metodologia autoorganitzada per les assemblees deliberatives

Un procediment de funcionament de les assemblees per una autoorganització completa que s'ha aplicat en nombroses experiències amb excel·lents resultats i que s'ha utilitzat també a les 150 assemblees de La Marxa Som a 4 nivells territorials és:

I) PRIMERA FASE DE CADA TEMA TRACTAT: INFORMACIÓ

La Taula Sectorial de cada àmbit o tema que es tracti, format per entitats, professionals, tècnics i entesos sobre la matèria, prepara la informació i propostes de partida, que es difonen pels mitjans disponibles (actes informatius generals, publicacions, enquestes a les escoles per respondre en família, web, xarxes socials, etc.)

Difusió del resum comunicatiu de les diferents propostes per tots els canals possibles durant setmanes: TV, ràdios, tertúlies, xerrades locals, etc.

Preparació d'un qüestionari per guiar els diàlegs ciutadans.

II) SEGONA FASE DE CADA TEMA TRACTAT: DIÀLEG I CONSENS

Un cop generada la informació i propostes, correspon al poble la decisió, mitjançant les trobades deliberatives -i si s'escau, referèndum final de ratificació.

Convocatòria un cap de setmana per les assemblees veïnals. Simultani a tot el país o territori afectat. Prèvia organització i formació dels dinamitzadors voluntaris locals.

1. Breu recordatori de la **temàtica**, funcionament i lectura dels **principis del fòrum pel consens**.

Lectura del **qüestionari** de referència sobre el tema a tractar.

2. **Diàleg**, garantint que abans de repetir paraules, tothom s'hagi expressat. Idealment tot el grup s'automodera respectant els torns.

Si no es respectés, pot nomenar un conductor que vetlli pels principis de funcionament.

Explicació breu i concisa de cada membre de les seves propostes, per torn correlatiu.

Les ja esmentades per algú i assumides no cal repetir-les.

Quan algú no està d'acord amb alguna proposta, ho expressa quan li toqui el seu torn.

Si és de complexa solució, se'n prendrà nota i al final es mirarà de consensuar o bé quedarà pendent per a altres ocasions, a fi d'avançar amb la resta de propostes.

3. **Consignació escrita i signatura dels acords** assolits i de les discrepàncies no resoltes, enviades als membres.

Exemple de quadre de registre utilitzat durant La Marxa Som

Informe de resultats de La Marxa Som. Juny i juliol 2016

FULL DE REGISTRE DE PARTICIPANTS I D'ACORDS DE LES ASSEMBLEES

ASSEMBLEA TERRITORIAL	Comarca	Municipi	Data

Àmbit de la vostra Assemblea:	Assemblea del carrer:
	Assemblea del Barri-Veïnat (portaveus de carrers):
	Assemblea del Municipi (portaveus de barris):
	Assemblea de la Comarca (portaveus de municipis):

Membres de l'Assemblea que subscriuen els acords:				Em comprometo a participar si cal dur a terme una acció pacífica col·lectiva
Nom i cognoms	E-mail i telèfon de contacte	DNI	Signatura	

* Les accions pacífiques col·lectives poden ser necessàries per fer respectar la voluntat majoritària del poble. Demanem el vostre compromís per participar a nivell territorial per plantejar i coordinar possibles accions de no cooperació o desobediència civil en cas que la voluntat democràtica del poble no fos respectada.

ACORDS PRESOS:

	Sí / No
S'assumeixen les propostes recollides al Manifest de La Marxa Som	

Punts que no s'accepten, que s'esmenen o complementen:

Altres propostes acordades:

Discrepàncies no consensuades en aquesta reunió:

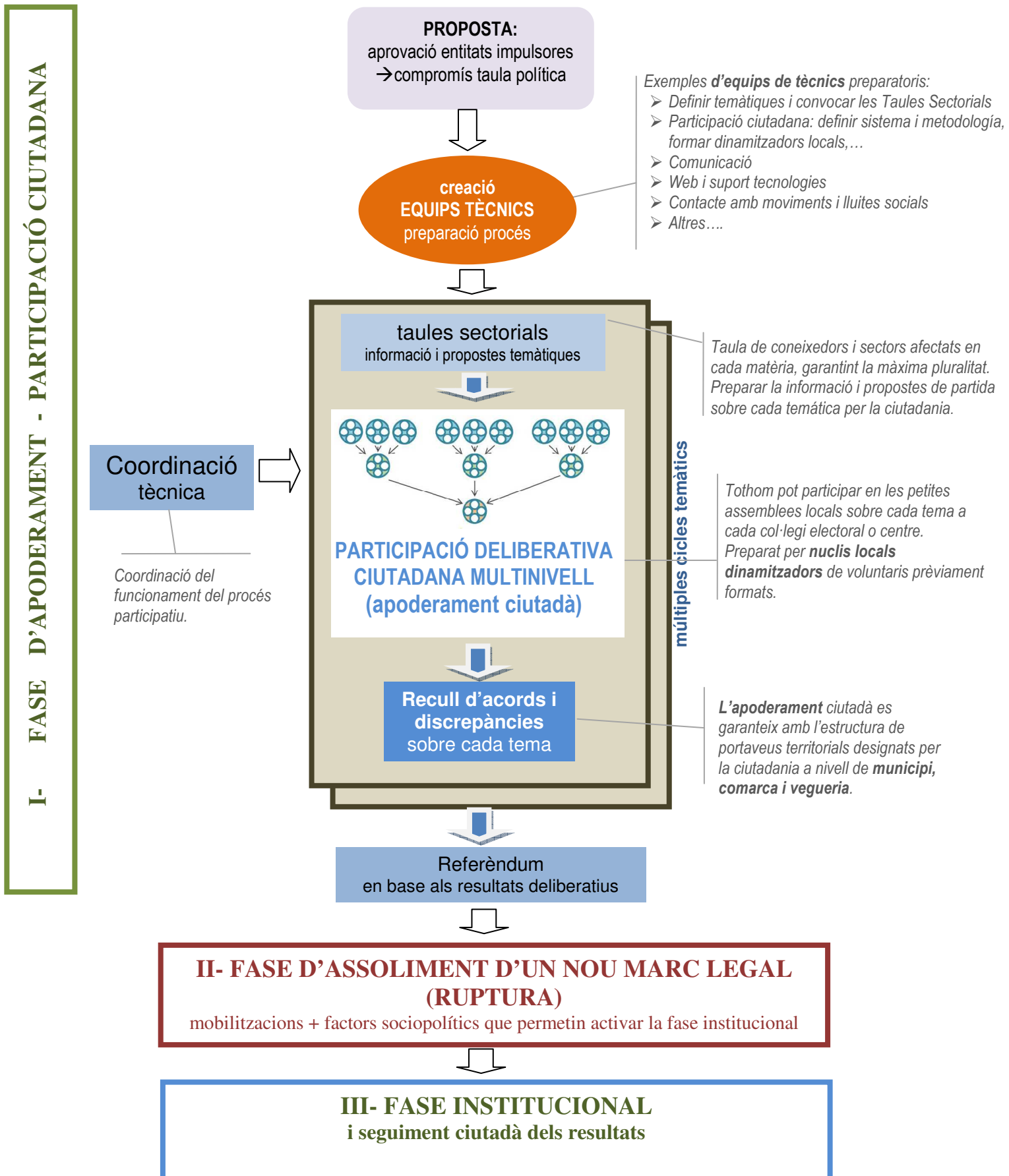
Estratègia no violenta per fer efectius els acords democràtics en cas de ser bloquejats

Partint de les experiències assolides fins avui i davant del bloquejos polítics, una via factible des de la filosofia gandhiana i xirinaquiana de la noviolència seria, en tres passes:

- 1) **Apoderament del poble en espais deliberatius:** autoorganització amb una estructura autoorganitzada arborescent de tot el país des dels barris i municipis fins les comarques i vegueries.
(Els debats o diàlegs ciutadans, a més de motivar la població transversalment, són principalment l'eina per estructurar aquest apoderament que resultarà imprescindible en les següents fases)
- 2) **Multireferèndum** amb els resultats de la fase deliberativa anterior.
La creixent participació en la fase deliberativa garantirà l'expectació creixent per al multireferèndum. Si cal, per evitar noves interferències, pot ser organitzat per la ciutadania amb les garanties internacionals que calguin.
- 3) **Mobilitzacions no violentes sostingudes** els dies suficients per posar l'economia en crisi i forçar l'acceptació dels resultats i negociació política de la seva implementació.

Sense la fase 1 d'aquesta estratègia i sense el clímax democràtic del multireferèndum, aquest 3r punt, imprescindible per optar a la implementació dels resultats i per activar la següent fase institucional per implantar la democràcia participativa ja posada en pràctica en les fases 1 i 2, no disposaria de prou força, motivació ni sosteniment per assolir l'objectiu.

Diagrama del procés incloent l'estratègia no violenta (fase II)

Dinàmiques participatives per cobrir tot el país des de l'autoorganització i l'apoderament ciutadà

Amb 3 nivells de dinàmiques es pot cobrir tot el país (és a dir, en tres dies o caps de setmana):

I- A NIVELL DE MUNICIPI, es recollirien totes les aportacions en dues sessions d'un mateix cap de setmana: la de cada col·legi electoral, per exemple en dissabte. Els portaveus de tots els petits grups que s'hagin format durant el dia a cada col·legi es poden trobar l'endemà mateix (diumenge matí). El mateix diumenge els portaveus de cada col·legi electoral es poden reunir en assemblea per al consens de municipi. Només en cas de ciutats molt grans caldria una dinàmica extra d'un dia a nivell de districte i municipi.

II- NIVELL DE COMARCA, en dues dinàmiques d'un mateix dia la pròpia ciutadania recolliria els resultats de tota la comarca a través dels respectius portaveus municipals, que en cas de comarques grans s'agruparien primer per subcomarques dins d'una mateixa dinàmica participativa.

III- VEGUERIA I PAÍS. Finalment, tots els resultats participatius del país es recollirien en dues dinàmiques del mateix dia: vegueria (assemblea que posa en comú els acords de cada comarca a través dels seus portaveus) i tot seguit posada en comú de país (7 enllaços de vegueria).

D'aquesta manera, **amb 3 dinàmiques** (nivells) -4 en cas de grans ciutats- es poden recollir amb una agilitat satisfactòria les aportacions qualitatives de tots els ciutadans del país que hi hagin volgut participar, sense limitacions i sense que els ciutadans perdin el control de tot el procés.

En resum, un sistema de participació autoorganitzat en estructura arborescent de 3 - 4 nivells, sempre en grups d'entre 5-10 membres, prioritzant els acords per consens i recollint també els punts no consensuats i noves aportacions.

Nota: Poden haver-hi moltes tècniques participatives diferents, així com reculls d'opinió tutelades des dels ajuntaments o governs (sigui per vies virtuals, o amb enquestes virtuals o presencials, amb tècnics dinamitzadors de grups, etc.), però aquí estem parlant d'un sistema d'apoderament (com a sinònim de democràcia participativa autoorganitzada) que garanteixi el posterior seguiment dels acords i la resposta efectiva en cas d'incompliment.

Per a l'homogeneïtat dels temes plantejats, convindrà que les taules sectorials facilitin un **qüestionari** bàsic sobre cada temàtica, sempre amb una pregunta oberta per a aportacions lliures, adaptat per l'equip tècnic de comunicació.

Aquest sistema orgànic arborescent **no és incompatible amb la recollida d'opinió virtuals complementàries** (de caire individual).

Retorn: el sistema ha de garantir el retorn dels acords finals a tots els participants, podent-se fer esmenes que, si no són generalitzades, es podrien fer per via telemàtica, i si en algun cas ho són, haurien de permetre una dinàmica d'un o dos dies més per acabar-les d'aclarir. Els portaveus territorials haurien de valorar-ho en cada cas, així com si cal que els punts no resolts hagin de passar abans per la respectiva taula sectorial per a ser complementats amb informació tècnica o de viabilitat.

Freqüència: pel cas d'exercici de sobirania i bases constituents, una bona dinàmica pot ser un tema cada mes, disposant d'un mes per difondre la informació sobre cada nou tema.

Informació: abans de cada sessió deliberativa, és fonamental esmerçar molta energia en difondre la informació i propostes prèviament generades per cada consell sectorial de cada tema que es tracti, a través de tots els mitjans públics possibles. Atès que segurament el Govern no hi podrà destinar recursos, caldrà comptar amb la complicitat prèvia de periodistes, tertulians, programes temàtics de ràdio i televisió, televisions i premsa local i comarcal, República TV, diaris digitals, xarxes socials, web, etc. El mateix dia de la convocatòria, en iniciar-se cada assemblea veïnal de participació deliberativa (un tema cada mes), cada grup hauria de repassar el resum de la diagnosi i propostes del corresponent consell sectorial. Si es pot, seria bo que a cada col·legi electoral on es convoqui la participació passi en continu un breu vídeo amb la informació de la temàtica que es tracti aquell dia.

Referèndum

En concloure la participació deliberativa, independentment dels resultats de participació, en segons quins casos pot ser convenient l'organització d'un referèndum amb les conclusions del procés deliberatiu.

El referèndum o multireferèndum (segons si és sobre diferents temàtiques) cal establir qui els treballa i formula, perquè li acabi de donar forma l'equip de professionals de la comunicació.